

Regeringen
Näringsdepartementet
Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Havs- och vattenmyndigheten
Avdelningen för havs- och vattenförvaltning
Box 11 930,
404 39 Göteborg

Luleälven ska efter 100 år av obefintlig miljöhänsyn omfattas av EU-direktivens krav

Åtgärdsprogram för vatten 2016-2021 har beslutats den 21/12-16 – saknad dialog.

Den "dialogprocess" som pågått sedan 2013 har enligt EU-direktiven haft krav på att samla in erfarenheter från boende längs exploaterade älvar. Erfarenheterna ur den sk dialogprocessen skulle ge en samsyn från alla berörda intressenter kring de mål som finns uppsatta för förnyelsebar energi och de miljömål som finns i miljö- och vattenförvaltningen. Jokkmokks kommun är i Luleälven den mest berörda kommunen för utfallet av denna process och de faktiska åtgärder som kan komma att utföras i Lilla- och Stora Luleälven.

Utfallet i dialogprocessen har för Jokkmokk varit det motsatta. Målet med samsyn i processen har inte nåtts då en av parterna, Jokkmokks kommun inte beretts möjlighet att till fullo delta. Jokkmokks kommun anser att ett antal förslag som presenterats varken tagits i beaktande eller bearbetats på tillbörligt sätt. Den totala samhällsnyttan har inte vägts in. Parallella processer som kommer att påverka utfallet exempelvis KLIV-arbetet har Jokkmokks kommun varken möjlighet till insyn eller inflytande.

Förslag om:

- **Letsi Pilotprojekt** presenterades första gången 2013 till Regeringen, berörda departement, HaV, Länsstyrelsen i Norrbotten och Bottenvikens Vattendistrikt. Miljö- och sysselsättningfrämjande åtgärder som sedan 2013 kommit in från Jokkmokks kommun och Vuollerimgruppen/Lule Älvdals Serviceorgan har negligerats.

Jokkmokks kommun har i sitt yttrande 2015-04-25 angående förslag till miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram för Bottenvikens vattendistrikt(diari nr 537-9859-2014)(bilaga 1) visat på att effekterna av de storskaliga vattenkraften ej är tillräckligt utredda.

Utifrån detta begär Jokkmokks kommun att:

- ✓ Bottenvikens Vattendistrikt, Vattendelegationen och Länsstyrelsen i Luleå tillser att de lokala rösterna om Letsi Pilotprojekt och miljöåtgärder i Luleälvarna höras, lämpligen kopplade till erfarenheter och upplägg enligt Umeälvprojektet.
- ✓ De centrala myndigheterna prioriterar de lokala rösterna om Letsi Pilotprojekt, inför beslut om den av HaV och Energi-myndigheten framtagna Nationella Strategin.
- ✓ Letsi Pilotprojekt sjösätts omgående.

KORT ÅTERBLICK

År 1950 fanns det 310 invånare i Vuollerim. På tio år, till 1960 hade antalet i byn ökat till 1600 (källa SCB).

1957 - För att komma åt fallhöjderna i Luleälvarna gav Kungliga Vattenfallsstyrelsen löften till bygden om "ett betydande och stadigvarande ekonomiskt uppsving" (se tidningen "Vattenfall informerar" från 1957). Lokalbefolkningen litade på de löften som gavs av Åke Rusck, generaldirektören för Kungliga Vattenfallsstyrelsen.

Augusti 1960 - sista möjliga laxfisketillfället i Vuollerimselet i Lilla Lule älv. Ordförande för Lule Älvdals Serviceorgan fångade tillsammans med sin far och farbror 4 laxar på tillsammans 100 kg, innan älven stängdes av inför byggandet av Porsi kraftverk. Som motvikt till den kännbara förlusten av laxfisket påmindes då om givna löften:

I ledare 1960 i "Vattenfall Informerar" repeterades löftet om stadigvarande inkomst till kommun och bygd av GD Erik Grafström (Ruscks efterträdare).

Snabb tillväxt – ekonomiskt och befolkningsmässigt - berodde på att Kungliga Vattenfallsstyrelsen (senare Vattenfall AB) placerade sitt huvudkontor i Vuollerim för de 15 kraftverken som byggdes i Luleälvarna. För att klara servicekraven från både de nyinflyttade och från Vattenfall i fråga om skola, vård, omsorg, infrastruktur, mm, gjorde kommunen och enskilda näringsidkare stora investeringar. Jokkmokk hade under kort tid en god och försvarbar ekonomi.

Efter utbyggnaden avvecklade Vattenfall sin verksamhet i bygden. Merparten av kontors- och övrig service flyttade Vattenfall till andra orter inom länet och till huvudkontoret i Stockholm. Efter beslutet att flytta fastighetsskatten från den kommun där kraftverksfastigheterna var fysiskt belägna till huvudkontorets kommun blev den ekonomiska situationen för Jokkmokks kommun icke hanterbar. Åren efter flytten fyrdubblades fastighetsskatten.

Givna löften om "ett betydande och stadigvarande ekonomiskt uppsving" ignorerades. Idag är kommunen utan konkurrens Sveriges på vattenkraftsresurser rikaste kommun. Samtidigt är den en av de fattigaste räknat i skatteunderlag. Naturresurser och boendemiljöer är hårt exploaterade.

Letsi Pilotprojekt:

Nedströms Letsi kraftverk finns sedan 50 år tillbaka Europas längsta torrlagda älvfåra 17 km. Pilotprojektet syftar till att återställa delar av den livsmiljö som fanns innan torrläggningen för att återskapa värdefulla miljövärden och förutsättningar till en positiv social-och ekonomisk utveckling i kommunen.

Vid samtliga av HaV arrangerade årliga "Dialogmöten" har svaret på frågan om Letsi Pilotprojekt varit ömsom att "utredning pågår", ömsom att "det är omöjligt". Jokkmokks kommun anser att *det är ett högintressant projekt ur många aspekter, med möjlighet till internationellt genomslag inom forskning och miljöåterställning av stora reglerade vattendrag i kombination med vattenkraftsproducerad el.* Sverige och Vattenfall skulle kunna ligga i framkant genom att ställa om till hållbar vattenkraftsproduktion med lokal miljö-och samhällsnytta.

Boende inom Jokkmokks kommun vill ha svar på:

- På vilket sätt ska kommunen ersättas för den åderlåtning av miljö och naturresurser som hämmar och hindrar annan, lokal näringsverksamhet?
- Hur ska Jokkmokks kommun garanteras delaktighet och medinflytande i de processer som påverkar utfallet av de åtgärder som skall komma att beslutas?

Att frågan kräver skyndsam hantering framgår av nedanstående tidplan:

HaVs tider inför rapport som ska lämnas i mitten av februari 2017 till Regeringen

HaV meddelar i mejl 23 december till deltagarna vid Dialogen den 7 december i Tällberg, att svarstid utökats till senast den 10/1 2017. Tidplan för rapporten till Regeringen:

- 10/1 Synpunkter på minnesanteckningar från Tällberg ska vara inkomna
- 25/1 Förslag till rapport mailas till dialogdeltagarna för eventuella synpunkter
- 31/1 Synpunkter ska vara inkomna från dialogdeltagarna
- Mitten av februari. Rapporten beslutas och levereras till regeringen

2017-01-09

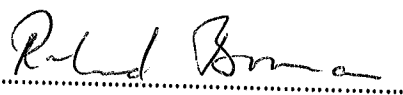
Underlagets brister gör att incitament av forskning och utveckling av andra sätt att reglera redan befintliga produktionssätt till dagens system saknas.

Underlaget är ej skapat av myndigheter utan av vattenkraftsbolagen för att fria all storskalig vattenkraft och offra den småskaliga utan särskild prövning.

Mot den ovan beskrivna bakgrunden uppvaktar nu politiker inom Jokkmokks kommun och andra boende inom kommunen Regeringen, Näringsdepartementet, Miljödepartementet och HaV- och Vattenmyndigheten med begäran om verkställighet enligt följande.

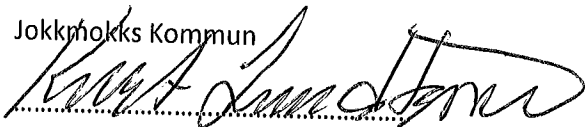
1. **Letsi Pilotprojekt** – ta fram ett faktabaserat neutralt underlag som beskriver förutsättningar för att återfå reproduktion av strömlevande fiskbestånd i den nu torrlagda sträckan. Jokkmokk vill även att man tar hänsyn till de socioekonomiska effekter som ett sådant projekt skulle få för kommunen. Vi får ett sammanhängande vattensystem från Letsi dammen via Porsi till Messauredammen, en total älvsträcka på 50 km. Letsi Pilotprojekt fokuserar på att återskapa biologisk mångfald i en sedan 50 år torrlagd älvfåra, där lek-och uppväxtområden fortfarande är intakta förutom att vatten saknas. *Letsi Pilotprojekt är ett projekt där de tvärvetenskapliga aspekterna biologi, socioekonomi, historia samverkar med möjligheten att utforma en hållbar framtid i kommunen.* I Vuollerimbygdens Lokala Utvecklingsplan, som publicerades i december 2011 fanns redan då formuleringar att: Göra Vuollerim till Fiske-eldorado, Ekoturism, Natur- och upplevelsemöjligheter.
2. **En exkursion för rikspolitiker planeras till våren 2017 på temat "Torrfåror och fiskvandring".** En studieresa längs Luleälvarna för att se verkligheten bakom siffrorna, vilka är konsekvenserna för miljön och människorna av den reglerade älven efter 50 år reglering.

Jokkmokk den 9 januari 2017

Roland Boman

Jokkmokks Kommun

Kurt Lundström

LÄS/Luleälvdals service organ/Vuollerimgruppen

Kopia tillsändes:

Bottenvikens Vattendistrikt

JOKKMOKKS KOMMUN

2015-04-29

Yttrande angående:

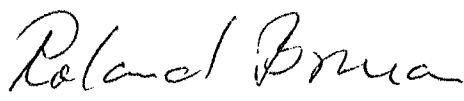
Förslag till miljö kvalitetsnormer och Förslag till åtgärdsprogram för Bottenvikens vattendistrikt 2015-2021. Diarienummer 537-9859-2014 §

Jokkmokks kommun anser att den storskaliga vattenkraftens miljöpåverkan och möjligheterna att inom denna förbättra den fysiska miljön inte är tillräckligt redovisad i rubricerad samrådshandling. Jokkmokks kommun önskar se en tydligare och mer djupgående redovisning på detta område i syfte att utgöra underlag till förslag till åtgärdsprogram. Jokkmokks kommun saknar exempelvis konsekvensanalys och redovisning av vattenregleringarnas påverkan på rennärings längs Luleälvsystemet.

Jokkmokks kommun anser vidare att en förstudie kring den torrlagda älvfåran – 15 km- från Letsi kraftstation ned till det forna utloppet nedanför Vuollerim är motiverad och bör genomföras som en första åtgärd och en del av åtgärdsprogrammet för Bottenvikens vattendistrikt.

Jokkmokks kommun ifrågasätter en generisk klassificering av Luleälven och anser att Luleälven bör värderas segmentellt och klassificeras därefter vilket skulle möjliggöra ett precisionsinriktat aktivt miljöarbete med hög verkningsgrad i syfte att nå Vattendirektivets krav.

Robert Bernhardsson
Kommunstyrelsen ordförande

Roland Boman
Vattenpolitiker

- Bilagor:
- Bilaga 1
- Bilaga 2
- Bilaga 3
- Bilaga 4